

МОДНА ІЛЮСТРАЦІЯ XVII – XX СТ.: ҐЕНЕЗА, ЕВОЛЮЦІЯ, ФУНКЦІЇ

Іван Бальвас

Fashion illustration of the 16th - 20th cc.: origin, development, functions

Ivan Balvas

The article deals with the history of fashion illustration as a special genre of art - from its origins to the late 20th century. The author focuses his attention on the life and work of fashion illustrators of the 16th-20th centuries: their common features, creativity and their artistic manner. Several research methods are applied, including hermeneutic and semiotic analysis, synergistic and multidisciplinary approach. Both biographical and typological methods were applied as well. Key stages of the fashion illustration development are reviewed in the article. It is shown that the fashion illustration changed significantly if not dramatically in order to match the demands of epoch and fashion. The author argues that the fashion illustration should be considered as a separate branch of fine art. He pays special attention to the contribution of the fashion illustrators and designers in the fashion industry development. The paper may be of interest for historians of fashion, fashion editors, designers, who will be able to find useful information, inspiration and new ideas.

Keywords: fashion illustration, haute couture, illustrator, designer.

Звернення до даної тематики зумовлене зацікавленістю широких академічних та громадських кіл історією моди, і практичною відсутністю досліджень, присвячених цій проблематиці, в українській мистецтвознавчій історіографії. Для даного дослідження було використано описово-біографічний метод аналізу життєвого шляху і особливих рис художників-ілюстраторів, історико-типологічний метод характеристики окремих мистецьких напрямків і аналізу творчості досліджуваних митців. Також у праці використано елементи герменевтичного, семіотичного і синергетичного методів мистецтвознавчого дослідження.

Історіографія даної проблематики має широкий діапазон, на основі якого було сформовано джерельну базу дослідження: довідникові видання присвячені історії костюму, праці присвячені життю і творчості модельєрів, збірники ілюстрацій. Серед довідникових видань найбільший інтерес для дослідження становили праці Р. Захаржевської [5], Л. Кібалової [7], біографічні дослідження істориків моди А. Васильєва [2], Ш. Зелінг [6], Ж. Пікардії [16], А. Латур[8], одні з найкращих збірок модних ілюстрацій створені М. Фог [13], Е. Юінг [12], каталог ілюстрацій Інституту костюму Кіото [15], каталог ілюстрацій видання Vogue [11]. Серед українських дослідників цієї проблематики варто виокремити доробок мистецтвознавця, історика моди Зої Романівни Звиняцьківської, яка у своїх дослідженнях розкриває широке коло проблем пов'язаних з мистецтвом «haute couture» та українською модою в історичному контексті. Дане дослідження орієнтовне насамперед на доведення і утвердження модної ілюстрації як окремого і повноцінного жанру в образотворчому мистецтві.

Для української мистецтвознавчої спільноти все ще залишається дискусійним питання про те чи можна вважати історію моди та мистецтва «haute couture» повноцінною галуззю

історії мистецтв, адже історія «haute couture» є достатньо молодою темою мистецтвознавчих пошуків. Перші потужні інституційні центри вивчення історії моди почали формуватися у 1970-80-х роках. Так, у 1977 році у Парижі було засновано Музей моди і костюму в палаці «Гальєра», у 1981 році -Музей моди і текстилю у Луврі, 1978 рік- Інститут костюму в Кіото (Японія) і надалі інші країни, що належать до західноєвропейського культурного простору, почали засновувати свої центри вивчення моди. Щодо США, то ще 1936 році при музеї Метрополітен у Нью-Йорку було засновано Інститут костюму, але на потужний центр вивчення моди він перетворюється лише у 1980-х роках із приходом туди, у якості куратора, легендарної головної редакторки видання «Vogue» Даяни Вріланд. На підтвердження вагомого значення моди в матеріальній культурі людства можемо навести авторитетні думки відомих громадських та культурних діячів. Так, міністр культури Франції у 1981-1986 роках Жак Ланг зазначав: «Мода -це не бідна родичка мистецтва, а повноцінний його різновид і тому вона має право на визнання у нашій країні і нашій культурі»[17, с. 50], що свідчить про підтримку цієї галузі мистецтва вже на національному рівні. Також хотілося б звернутися до ще однієї не менш авторитетної думки, яку висловила у своїх мемуарах справжня ікона стилю XX ст, легендарна прима-балерина Майя Плісецька. Майя Михайлівна писала: «Як багато значить для людини одяг! Зовнішня оболонка ліпить образ. Лише вона. Саме на ній ми будуємо своє сприйняття особистості. На ній ґрунтується наше судження про людину. Так одяг диктує і поведінку, адже манери не завжди врятовують... І пізніше, коли через Надю Леже я познайомилася з П'єром Карденом, великим, неповторним, невичерпним вигадником П'єром Карденом, і побувала на його вражаючих показах, я змогла нутром відчути, що мода - це мистецтво. Повне таємниць, недомовленості, чарівництва – мистецтво» [9, с. 206].

Історія мистецтва «haute couture» є надзвичайно різноманітною та багатогранною. Одним із напрямків історії цього мистецтва є модна ілюстрація. Хоча прийнято вважати, що епоха «haute couture» починається у д.п. XIX ст., але одяг і мода існувала з часів первісного суспільства, що спричинило виникнення перших зображень із відображенням зовнішнього вигляду людини і моди відповідної історичної епохи.

Перші прообрази модних ілюстрацій з'являються у XVI-XVII ст. Це були гравюри та офорти з зображенням дам і кавалерів, у XVI ст. з'явилися перші книги із зображенням одягу та рекомендаціями з питань шиття. Історики моди вважають, що першим виданням присвяченим моді була «Крига вбрань» Маттеуса Шварца. М. Шварц був баварським аристократом, якого прозвали схибленим на одязі, адже він замовив серію власних зображень у різних вбраннях, які він носив у 1519-1560 роках. Так було створено 137 акварельних зображень на пергаменті, роботи художника Нарцисса Реннера та художників із майстерні Христофа Амбергера. Таким чином вийшов збірник зображень із коментарями, які відображали моду початку і середини XVI ст., що став відомим під назвою «Kleidungsbüchlein» чи «Trachtenbuch» (Книга вбрань), який нині зберігається у музеї герцога Антона Ульріха в Брауншвейгу. У цей період можна говорити про перші прообрази модної ілюстрації як жанру образотворчого мистецтва. Особливо у цьому жанрі прославився відомий чеський графік Вацлав Холлар (1607-1677 р.р.). Цей митець був надзвичайно талановитим графіком, знаним у Європі XVII століття. Він працював у Чехії, Австрії, Німеччині, але найбільш відомим став у Великій Британії. В. Холлар працював в техніці офорту. Часто випускав ілюстровані серії. Різноманітність його робіт вражає. Він створив близько 2740 гравюр на різноманітні теми: види міст, портрети, зображення кораблів, пейзажі, натюрморти, твори на релігійні і геральдичні теми та ін. Проте найбільшу славу Вацлаву Холлару принесли серії гравюр із зображенням вбрання жінок-сучасниць художника. Ці зображення надзвичайно виразно ілюструють моду XVII ст. У тому ж XVII ст. виникають перші періодичні видання присвячені світському товариству. Так, у 1679 році у Франції, в Ліоні, починає виходити журнал «Mercure Galant» і

модна гравюра стає дуже популярною і важливою частиною торгівлі тканинами і одягом. Із XVII ст. Франція набуває статусу головного арбітра смаку і диктує моду усій Європі, чому сприяла державна політика і внутрішня ситуація в країні. Через заборону на носіння імпортованих предметів розкоші, французи проявили всю свою винахідливість і винайшли нові види оздоблень, екстравагантні форми одягу, які вражали іноземців, а блиск двору короля Людовика XIV (1638-1715) в новій резиденції (Версалі) викликав заздрість і прагнення наслідувати у всіх європейських правителів. З цього часу все французьке стає синонімом розкошу й елегантності. З Франції в інші країни вивозили шовкові тканини, стрічки, мережива, рукавички та ін., а також нові крої одягу і види оздоблень. Міністр фінансів Ж.-Б. Кольбер зрозумів вигоду розвитку власної промисловості і організував у маєтку Лонре, поблизу Алансона, центр мереживного виробництва [4, с. 8]. Двічі на рік з Парижу в столиці інших держав відправляли двох воскових ляльок, одягнених за останньою модою (з 1642 г.): Велику Пандору, одягнену в парадне плаття, і Малу Пандору, одягнену в неглиже - домашню сукню. Сам Король-Сонце приділяв моді величезну увагу, часто придумував нові фасони, які втілювали в матеріалі його особисті кравці і вишивальники - Жан Буато, Жак Рені та Жан Анрі. Людовик XIV видав спеціальний указ про зміну одягу за сезонами, який став частиною нового придворного етикету, що також сприяло розвитку модної індустрії у Франції. Помітну роль у становленні Франції як законодавиці смаку відіграли і гравери-ілюстратори цієї епохи. Для тогочасної періодики працювали видатні французькі майстри-гравери, серед яких на особливу увагу заслуговує Абрахам Босс (1604-1676 р.р.). А.Босс був сином німецького кравця, що певним чином пояснює його прискіпливу увагу до відображення предметів одягу та аксесуарів. Його перші відомі гравюри датовані 1622 роком. Безумовно, що на художню манеру митця мали вплив твори відомого майстра офорту Жака Калло з Лотарингії, що не входила ще тоді до складу королівської Франції, а була самостійною державою. У першій половині художньої кар'єри Абрахам Босс був зосереджений на побутових сценах, релігійних зображеннях. Майстер створив чимало композицій з елегантними дамами і чоловіками в різних інтер'єрах, що і принесли йому всезагальну славу, а загальна кількість друкованої графіки митця переважала одну тисячу п'ятсот зразків [1].

Поступово з кінця 17-го століття видання з гравюрами, які зображують модний одяг, стали міцно входити в життя людей. А перші справжні журнали про моду виникли в другій половині 18-го століття, викликавши величезний інтерес публіки. Саме тоді почав формуватися ринок моди, народжуватися нові ідеї та імена. Протягом 18-го століття журнали мод з'являються по всій Європі. У Німеччині виходить «Journal des Luxus und der Moden» (журнал про розкіш і моду), в Англії - «The Lady's Magazine» і «Gallery of Fashion». У Парижі починають один за іншим виходити модні журнали - «Galerie des modes et costumes francais» (1778 р.), «Cabinet des modes ou les modes nouvelles» (1785 р.), «Journal des Dames et des Modes» (1797 р.) [10]. Для цих видань працювали найвідоміші гравери свого часу: Антуан-Жан Дюкло, Роман-Антуан Луї, П'єр-Антуан Мартінні та ін.

Проте справжній період розквіту модної ілюстрації припадає на XIX – п.п. XX ст. Цей час подарував світу талановитих ілюстраторів, які значною мірою вплинули на сприйняття моди як мистецтва. Саме XIX ст. стає епохою, коли у модній ілюстрації ключову роль почав відігравати колір. Тому багато видатних художників отримали змогу творити у жанрі модної ілюстрації. Надзвичайно яскравими фігурами у цьому жанрі були італійський живописець Джованні Болдіні та американський графік Чарльз Дана Гібсон.

Джованні Болдіні (1842-1931р.) народився в Феррарі у родині художника. Шість років навчався у флорентійській Академії мистецтв. З 1869 року Болдіні працював в Лондоні, де вперше став широко відомий як портретист. У 1871 р. оселився в Парижі, де став виставляти свої роботи. У вищому паризькому товаристві Джованні Болдіні досяг успіху в створенні витончено-елегантних образів граціозних красунь і світських денді. У пейзажному та жанровому живописі, а пізніше у портреті, Болдіні використовував досвід майстрів

Ілюстрація 1.

Ерте. «Сюїта в чорному»

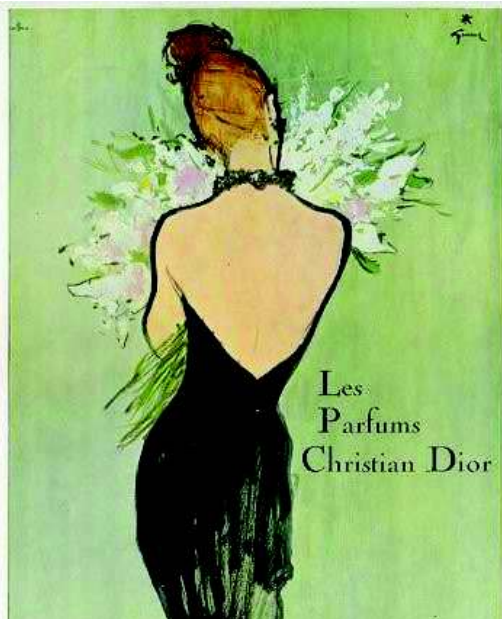
плеренного живопису та імпресіоністів. Роботи художника відрізняються віртуозністю живописної техніки і чудовою гармонією колориту. Жіночі портрети Болдіні динамічні у виборі пози, однак суворо вивірені за композицією і кольоровою гамою. Болдіні писав у вільній, імпровізаційній манері, використовуючи довгі і гострі мазки. Нюанси сірого і білого, майже монохромність колориту виражали невимовний стан душі; до кінця століття ця формула колірного аскетизму стала «мовою для втаємничених» - знаком елегантного, елітарного естетизму. А Джованні, будучи чудовим портретистом кінця 19—початку 20-го століття, в історію залишився, ще й як один із неперевершених ілюстраторів моди.

Модна ілюстрація 19 ст. вражала не лише яскравою колористикою, але й концептуальністю ідей та майстерністю

втілення художнього задуму митця. Саме такими рисами відзначалися ілюстрації американського художника Чарльза Дана Гібсона (1867-1944 р.). У д. п. 19 ст. у США виникає велика кількість видань присвячених суспільному життю і культурі. Початок американським «жіночим виданням» поклав в 1830 р. журнал «Godey's Lady's Book» («Жіноча книжка Годі»), що став особливо популярним серед перших жіночих журналів Америки. Він публікував кольорові ілюстрації мод, вірші та оповідання сентиментально-повчального змісту, покращував смак, визначав правила хорошого тону. Попит на цей журнал був дуже великий[18]. У листопаді 1867 вийшов перший номер Harper's Bazaar - найстаріших серед тих, що дожили до наших днів журналів про моду. Спочатку це був тижневик для дам середнього класу. Видання публікувало зразки французької та німецької моди в газетному форматі. Практично всі тогочасні періодичні видання потребували талановитих ілюстраторів, серед яких найпопулярнішим став Чарльз Гібсон(1867-1944 р.). Він народився в місті Роксбері, штат Массачусетс. Помітивши його пристрасть до малювання, батьки зарахували його в художню школу на Манхеттані. Його перший малюнок був опублікований в 1886 році у журналі «Life» Джона Емеса Мітчелла. Згодом малюнки Гібсона з'являлися на сторінках цього видання протягом 30 років. Гібсон малював ілюстрації практично для всіх великих видань Нью-Йорка: «Harper's Weekly», «Scribners» та «Collier's». В історію моди цей майстер увійшов завдяки поняттю, що отримало назву «Дівчата Гібсона». Героїні його робіт настільки збуджували уяву, що реальні жінки прагнули бути схожими на них, копіюючи їхні зачіски та стиль життя. Стандарти краси і поведінки запропоновані ним були еталонними для кожної американки кінця 19 - п. 20-го ст. Гібсон за допомогою пера та чорнил зображував своїх «дівчат» з високими зачісками (так в історію увійшов іще один термін – «пучок Гібсона»), струнким тілом,

вдягнутими відповідно останніх модних тенденцій. На додаток до вишуканої краси «дівчина Гібсона» була спокійна, впевнена, шукала особистої самореалізації (наприклад, вона могла бути зображена під час навчання в коледжі), а також вони вільно та на рівних поводять себе з чоловіками, що безумовно відрізняло цього митця і зробило його творчість унікальною, увіковічивши пам'ять про нього.

Перші два десятиліття 20-го ст. стали «золотою ерою» модної ілюстрації. В цей час жанр також починає активно використовуватися у рекламі. Початок 20-го століття відзначився тотальним пануванням стилістики «ар-нуво», що природно відзначилося у модній ілюстрації. Одним із видатних майстрів жанру став француз Поль Іріб (1883—1935 р.). Поль Ірібарнегаре (справжнє прізвище) був архітектором за освітою, проте вирішив спробувати себе у жанрі ілюстрації. У 1906 році Іріб створює свою власну ілюстровану газету «Темпоін» («Свідок»). Доленосним у біографії ілюстратора стало співробітництво з дизайнером одягу Полем Пуаре. У 1908 році зусиллями Поля Пуаре і художника-ілюстратора Поля Іріба в світ виходить модний

Ілюстрація 2.

Р. Грюо. Реклама парфумів
від Діор

каталог під назвою «Сукні Поля Пуаре очима Поля Іріба». Можна сказати, що Іріб виступив в ролі фотографа; тоді як каталог став своєрідною відправною точкою в представленні модних колекцій того часу. До того ж Поль Іріб створив логотип одягу від Пуаре - стилізовану троянду, підписану його ім'ям. Розвиток друкованої технології надали художнику можливість поєднувати графіку і яскраві локальні кольори, що значно вплинуло на формування його власного стилю. Роботи Поля з'являлися на сторінках таких видань як: La Gazette du Bon Ton, Vogue, Femina. Крім того він створював ескізи аксесуарів, предметів інтер'єру та меблів для таких відомих будинків моди як «Шанель», «Дусе», «Ланвен», а велика Габріель Шанель залишалася його музою все життя [17].

20-ті роки XX ст. відзначилися новим стилем у мистецтві. На зміну витончено-елегантному «ар-нуво» прийшла авангардна стилістика «ар-деко». Непересічним явищем стилю «ар-деко» була творчість художника Ерте (1892-1990р.). Справжнє

ім'я Ерте- Роман Тиртов, який народився у Санкт-Петербурзі у дворянській родині. У 1912 році Роман переїжджає до Парижу і бере псевдонім Ерте. З 1913 року він почав працювати в ательє надзвичайно прогресивного кутюр'є того часу Поля Пуаре, створюючи ескізи туалетів, головних уборів і аксесуарів. У 1915 році художник отримав пропозицію про співпрацю від журналів Harper's Bazaar і Vogue. Не в силах зробити вибір, він просто кинув жереб. Випадок вказав на Harper's Bazaar, для якого в наступні роки художник створив сотні обкладинок, тисячі малюнків та ескізів. Власник цього видання Уільям Герст говорив: « Чим би був наш журнал без обкладинок Ерте?»[2, с. 191]. Крім модної ілюстрації Ерте займався створенням костюмів та декорацій для багатьох театральних та кінематографічних проєктів. Серед його замовників була трупя Сергія Дягілева, голлівудська компанія Metro-Goldwyn-Mayer та інші. Стиль Ерте - вишуканий, химерний, романтичний, екзотичний, але в той же час детально продуманий, функціональний, ритмічний і повний фантазії, - був квінтесенцією течії ар-деко в 1920-х роках. Після Другої світової війни інтерес до цього напрямку мистецтва, моди і масової культури згас, але знову спалахнув в 1960-х -70-х роках. Ерте виявився чи не єдиним живим і ще активно працюючим художником з того часу, і знову став неймовірно популярним. У 1967 році митець

звершує роботу над своєю знаменитою серією ілюстрацій «Алфавіт» (AlphaErté bet Suite). Цю серію він почав в 1927 році після дуже успішної виставки в галереї Шарпантьє в Парижі і планував завершити за два роки по тому. Однак художник був надто завантажений замовленнями і не встиг цього зробити. В результаті робота розтягнулася на 40 років. Після феноменального успіху цієї виставки Ерте в лондонській галереї Estoricks в 1967 році стало відомо, що нью-йоркський Метрополітен-музей купив практично всі 170 виставлених робіт. Таким чином у 60-70-ті роки його захлиснула нова хвиля популярності та успіху. У 1987 році Ерте створив сценографію для бродвейського мюзиклу «Зоряний пил». Це була остання спроба художника продемонструвати світові свій вільний дух. Через три роки він помер у віці 97 років і був похований на Булонському кладовищі.

Період кінця 1940-х- 50 -х років – це період блискучого завершення панування художньої ілюстрації у моді, яку поступово витісняє фотографія. Саме на цей період припадає розквіт творчості одно з найпопулярніших художників-ілюстраторів XX ст.- Рене Грюо (1909-2004). Його справжнє ім'я Ренато де Дзавальї Річчарделлі Камінате. Він народився в Італії, в Ріміні, у аристократичній родині, і мріяв стати архітектором. Але в 14 років юнак був змушений шукати роботу і показав свої малюнки редактору великого італійського тижневика, який порадив Рене зайнятися графікою моди. У 1924 р. художник приїжджає в Париж і займається ілюстрацією моди, взявши як псевдонім прізвище своєї матері-француженки. Перший ескіз Грюо був опублікований в 1929-у році. Журнал L'Officiel одним з перших надрукував ескізи талановитого юнака, після чого його малюнки регулярно почали публікувати італійські, французькі і німецькі журнали мод. Справжнім успіхом для Рене стало знайомство і співпраця з найвпливовішим кутюр'є 50-х років, винахідником стилю «new look» Крістіаном Діором. Їх

Ілюстрація 3.

Р. Грюо. Реклама помади «Червоний поцілунок» від Діор

співпраця почалася із реклами парфумів «Міс Діор» і відтоді імена Діора і Грюо нерозривно пов'язані в історії «haute couture» [3]. Стиль Грюо складався в жорстких умовах, які висуває художнику рекламна графіка: строгість, простота, образне рішення. Грюо не любив фольклору. Природі немає місця в його композиціях. Можна навіть сказати, що природа разюче і блискуче відсутня в його роботах: жодного дерева, жодного куща, ні навіть струмочка. Квіти є, і навіть у великій кількості, але ці квіти «цвітуть» лише на лацканах, на капелюхах і у вирізі декольте. У роботах Грюо можна виділити низку характерних особливостей: графічна простота, гнучкість лінії, лише певний вибір використовуваних кольорів (білий, червоний, чорний, золотисто-жовтий, іноді зелений), практична відсутність інтер'єру і концентрація на головному-жіночій природі. В роботах митця вражає концептуальність його ідей, втілених дуже лаконічними засобами- в цьому і полягає геній Грюо як художника-ілюстратора. У 1960-і роки Європу охопив рух хіпі, що відкидали елегантність і вишуканість, тому

митець залишає Париж і багато працює в Італії з великим модельєром Валентино. У 1970-1980-і роки стиль Грюо знову на піку слави. Він плідно працював для відомих будинків моди: «Діор», «Б'яджотті», «Тарлацці», ювелірних і парфумерних фірм. В останні роки життя він займається

реставрацією старовинного палацу на острові Сен-Оноре. Найславетніший модний ілюстратор 20-го століття помер 31 березня 2004 року і похований на батьківщині, у Ріміні, але його творча спадщина жива і сьогодні.

Підсумовуючи, можна зазначити, що, по-перше, модна ілюстрація становить окремий повноцінний жанр образотворчого мистецтва, який направлений на художнє втілення творчої ідеї дизайнера художником-ілюстратором, який володіє правом на власну концептуальну інтерпретацію кінцевого результату їх спільної творчості. По-друге, модна ілюстрація як жанр мистецтва формувалася впродовж декількох століть, при цьому виконуючи різні призначення та функції, і була сформована як повноцінний образотворчий жанр на початку 20-го століття із низкою власних жанрових особливостей та спектром засобів виразності. По-третє, модна ілюстрація була одним з найбільш комерційних жанрів образотворчого мистецтва, який використовувався переважно з метою реклами, що породжує низку специфічних умов функціонування цього жанру, одна з яких – обмеження творчої свободи художника-ілюстратора вимогами ринку модної індустрії та «глянцевої періодики», як основних замовників модної ілюстрації, що зрештою і призводить до занепаду популярності художньої ілюстрації у модній журналістиці, адже моду захопила художня фотографія із її реалізмом.

Список джерел та літератури

1. Бенуа А. История живописи всех времён и народов [Електронний ресурс] / А. Бенуа – Режим доступу до ресурсу: <http://benua.su/boss/>
2. Васильев А. Красота в изгнании / А. Васильев. – Москва: Слово, 2008. – 348 с.
3. Диор К. Диор о Dior. Автобиография. / К. Диор. – Москва: Слово, 2010. – 232 с.
4. Ермилова Д. Ю. История домов моды / Д. Ю. Ермилова. – Москва: Academia, 2003. – 288 с.
5. Захаржевская Р. В. История костюма. От античности до современности / Р. В. Захаржевская. – Москва: РИПОЛ классик, 2007. – 288 с.
6. Зеллинг Ш. Век модельеров 1900-1999 / Ш. Зеллинг. – Кольн: Конеман, 1999. – 617 с.
7. Кибалова Л. Иллюстрированная энциклопедия моды / Л. Кибалова, М. Ламарова, О. Гербенова. – Прага: Артия, 1986. – 608 с.
8. Латур А. Волшебники парижской моды / А. Латур. – Москва: Этерна, 2009. – 424 с.
9. Плисецкая М. М. Я, Майя Плисецкая... / М. М. Плисецкая. – Москва: Новости, 2008. – 496 с.
10. Рожнова О. И. История журнального дизайна / О. И. Рожнова. – Москва: Университетская книга, 2008. – 272 с.
11. Angeletti N. In Vogue: The illustrated history of the world's most famous fashion magazine / N. Angeletti, A. Oliva, A. Wintour. – New York: Rizzoli, 2012. – 444 p.
12. Ewing E. History of 20th century fashion / E. Ewing, A. Mackrell. – London: Batsford, 2001. – 352 p.
13. Fogg M. Fashion Illustration, 1930 to 1970 : From Harper's Bazaar / M. Fogg. – London: Batsford, 2011. – 208 p.
14. Fukai A. Kyoto costume institute. fashion: A history from- the 18th to the 20th century / A. Fukai. – Köln: Taschen, 2002. – 735 p.
15. Picardie J. Coco Chanel: The Legend and the Life / J. Picardie. – London: Steidl, 2011. – 400 p.
16. Rocamora A. Fashioning the city: Paris, fashion and the media / A. Rocamora. – London: I.B.Tauris, 2009. – 232 p.
17. White C. Women's magazines, 1693-1968 / C.L. White. – London: Joseph, 1970. – 216 p.

References

1. ANGELETTI, N. (2012) *In Vogue: The illustrated history of the world's most famous fashion magazine*. New York, Rizzoli
2. BENUA, A. (2017) *Istoriya zhivopisi vsekhnym vremem i narodov* [Online]. Available from: <http://benua.su/boss/> [Accessed on: 23.05.2017]
3. DIOR, K. (2010) *Dior o Dior. Avtobiografiya*. Moskva, Slovo.
4. EWING, E., MACKRELL, A. (2001) *History of 20th century fashion*. London: Batsford, 2001.
5. FOGG, M. (2011) *Fashion Illustration, 1930 to 1970 : From Harper's Bazaar*. London, Batsford.
6. FUKAI, A. (2002) *Kyoto costume institute. fashion: A history from the 18th to the 20th century*. Köln, Taschen.
7. KIBALOVA, L. (1986) *Illyustrirovannaya entsiklopediya mody*. Praga, Artiya.
8. LATUR, A. (2009) *Volshebnykh parizhskoy mody*. Moskva, Eterna.
9. PICARDIE, J. (2011) *Coco Chanel: The Legend and the Life*. London, Steidl.
10. PLISETSKAYA, M. M. (2008) *Ya, Mayya Plisetskaya...* Moskva, Novosti.
11. ROCAMORA, A. (2009) *Fashioning the city: Paris, fashion and the media*. London, I.B.Tauris.
12. ROZHNOVA, O. I. (2008) *Istoriya zhurnal'nogo dizayna*. Moskva, Universitetskaya kniga.
13. VASILYEV A. (2008) *Krasota v izgnanii*. Moskva, Slovo.
14. WHITE, C. (1970) *Women's magazines, 1693-1968*. London, Joseph.
15. YERMILOVA, D. Yu. (2003) *Istoriya domov mody*. Moskva, Academia.
16. ZAKHARZHEVSKAYA, R. V. (2007) *Istoriya kostyuma. Ot antichnosti do sovremennosti*. Moskva, RIPOL klassik.
17. ZELLING, Sh. (1999) *Vek model'yerov 1900-1999*. Kol'n, Koneman.

Модна ілюстрація XVII – XX ст.: генеза, еволюція, функції

У статті розглядається історія модної ілюстрації як особливого жанру образотворчого мистецтва від витоків до першої половини 20-го ст. Головний акцент зроблено на висвітленні життя й творчості модних ілюстраторів 16-20-го ст.: спільні ознаки стилю, характерні особливості творчості, художню манеру. У статті розкрито ключові етапи становлення модної ілюстрації, яка впродовж свого існування кардинально змінювала власний вигляд, призначення та функції відповідно до конкретної мистецької епохи і розвитку моди. Значну увагу приділено аргументації на користь утвердження моди як окремого виду мистецтва. У якості дослідницької задачі автором була здійснена спроба оцінити значення модної ілюстрації та її творців в історії модної індустрії. Основні висновки дослідження спрямовані на утвердження модної ілюстрації як окремого жанру образотворчого мистецтва і доведення рівноцінного, вагомого значення для історії моди як модельєра-дизайнера, так і художника-ілюстратора.

Ключові слова: модна ілюстрація, haute couture, художник-ілюстратор, модельєр

Received: 23-01-2017

Advance Access Published: March, 2017